

REDOGÖRELSE

FÖR

ELEMENTARLÄROVERKET FÖR FLICKOR

I KARLSTAD.

LÄSÅRET

1877—1878.

KARLSTAD,

TRYCKT HOS CARL KJELLIN & C:NI 1878.

Elementarläroverket för flickor i Karlstad afslutar med denna termin sitt femte läsår. Läroverket upprättades år 1873, hufvudsakligen genom föreningen af tvänne enskilda skolor, hvilkas föreståndarinnor, fröken Augusta Meurling och fröken Julia Malmstedt, båda ingingo såsom medarbetarinnor vid elementarläroverket. Detta förestods af fröken Meurling till slutet af år 1875, då hennes oväntadt timade fränfalle förorsakade läroverket en smärtsamt känd och djupt beklagad förlust.

Läroverket har under de förflutna fem åren arbetat enligt den från början uppgjorda planen, hvari endast vidtagits de förändringar, som föranledts af en ökad erfarenhet eller betingats af läroverkets tillväxt. En bland de viktigaste af dessa förändringar har varit inrättandet af en förberedande skola, hvari den för hela den framtida utvecklingen så betydelsefulla första undervisningen meddelas.

Såsom hvarje nytt företag har äfven denna elementarskola haft svårigheter att öfvervinna, men hon har äfven haft att glädja sig åt erkännande och uppmuntran af det samhälle, för hvilket hon arbetar. I synnerhet bereddes läroverket ljusa och tryggande utsigter för framtiden genom det frikostiga anslaget af 25,000 kronor, i följd hvaraf byggandet af ett eget läroverkshus möjliggjordes. De medel, som härför ytterligare voro nödvändiga, bereddes dels genom ett af stadsfullmäktige beviljad stående räntefritt lån, dels genom aktieteckning af ett nybildadt bolag. Byggnaden, hvartill grunden lades förliden höst, är redan uppförd och kommer att under sommaren fullständigt inredas.

Som skolan redan under nästa termin kommer att flyttas till den nya lokalen, så kan hon med detta läsårs afslutande sägas hafva tillryggalagt det första skedet af sin tillvaro. Hennes målsmän och vänner kunna vid slutet af detta första tidskifte med tillfredsställelse blicka tillbaka på den förflutna tiden och med glada förhoppningar motse hennes framtid.

Läroverkets styrelse utgöres af:

Ordförande: *Biskopen Dr C. H. Rundgren.*

Ledamöter: *Fru Charlotte Rundgren.*

Fru Lina Anderson.

Seminarie-Rektor K. Kastman.

Apotekare L. Kaijser.

Kapten C. H. Nisbeth.

Doktor C. O. Schenson.

Undervisningen.

Höstterminen började den 28 Augusti och afslutades den 20 December. Vårterminen tog sin början den 21 Januari och afslutas den 3 Juni.

Före undervisningens början har dagligen förrättats bön med sång och bibelläsning kl. 7,45. Undervisningen har börjat kl. 8 och fortgått till kl. 2 med frukostlof mellan kl. 11—12 och 10 minuters rast mellan hvarje lektion. Första och andra klasserna hafva börjat kl. 9 och slutat kl. 2. Förberedande klassen har börjat kl. 9 och slutat 1,45, hvarjemte rasterna mellan lärotimmarne der varit något längre. Öfningar i gymnastik hafva hvar annan dag hållits under första hälften af frukostlofvet.

Läro- och Läseböcker.

Kristendom: Luthers lilla katekes med Lindbloms förklaring, Hultcrantzka upplagan, i kl. I—VII. Steinmetz' bibliska historia i förberedande klassen. Hallbergs bibliska historia i kl. I—V. Billings Inledningsord till den Heliga Skrift i VI och VII.

Svenska språket: Småskolans läsebok. Sundéns språklära i kl. I—VII. Fänrik Ståls sägner i kl. IV. Fritiofs saga i kl. V. Sundéns lärobok i nordisk mytologi i kl. V. Claësons lärobok i litteraturhistorien i kl. VI och VII. Sidenbladhs och Ostergrens läsebok i kl. VI och VII.

Franska språket: Plötz' elementarbok (C. Löfvings bearbetning) i kl. I—III. Oldes grammatik i kl. I—VII. M:me de Pressensé's Rosa i kl. IV och La maison blanche i kl. V. Peuckers Histoire de la littérature française i kl. VI och VII. Paulis skriföfningar i kl. III—VII.

Tyska språket: Borgströms lärobok i kl. III—V. Flachs grammatik och extemporalier i kl. VI o. VII. Schillers Wilhelm Tell i kl. VI och Die Jungfrau von Orleans i kl. VII. Goethes Iphigenie i kl. VII.

Engelska språket: Sievers elementarbok i kl. V. Herléns grammatik i kl. VI o. VII. Irving's The Alhambra i kl. VI. Dicken's A Christmas Carol i kl. VII. Moore's Lalla Rookh i kl. VII. Löwenhielm's skriföfningar i kl. VII.

Geografi: Dahms lärobok i geografi i kl. I—VII.

Historia: Odhners lärobok i kl. I—VII. Pallins lärobok i allmän historia i kl. IV—VII.

Matematik: Segerstedts tafvelräknings-exempel i förberedande klassen. Nyströms räknelära i kl. I—VII. Wiemers inledning till geometrien i kl. V—VII.

Naturkunnighet: Sandbergs lärobok i kl. IV—VI. Fernlundhs lärobok i kemi i kl. VII. Anderssons botanik i kl. V—VII.

Lärokurser.

Förberedande klassen.

Första årskursen.

Kristendom, 3 timmar. De viktigaste berättelserna ur gamla och nya testamentet. Bibelspråk och psalmverser.

Modersmålet, 10 timmar. Småskolans abc-bok till sidan 100. Rätt-skrifning efter bok.

Skrifning, 3 timmar. Bokstäfvernas grundformer, lilla och stora alfabetet, sammanhängande stor stil å skiffertafla.

Räkning, 3 timmar. Talbegreppen. Hufvudräkning inom talserien 1—20.

Sång, 1 timme.

Handarbete, 1 timme.

Andra årskursen.

Kristendom, 3 timmar. Repetition af de bibliska berättelserna, Textorden till Luthers lilla katekes. Bibelspråk och psalmverser.

Modersmålet, 10 timmar. Folkskolans läsebok samt småskolans abc-bok till slut. Rättsskrifning efter diktamen.

Skrifning, 3 timmar. Sammanhängande stor stil.

Räkning, 3 timmar. De fyra enkla räknesätten med tvåsiffriga tal. Hufvudräkning inom talserien 1—100.

Sång, 1 timme.

Handarbete, 1 timme.

Första klassen.

Kristendom, 3 timmar. Biblisk historia: Från början af gamla testamentet till berättelsen om Josefs bröders resa till Egypten. Katekes: Luthers lilla katekes med muntliga förklaringar samt bibelspråk.

Modersmålet, 4 timmar. Innanläsning af lättare stycken i folkskolans läsebok, hvarvid lärjungarna fått muntligt redogöra för det lästa. Grammatik: Särskiljande af ordklasserna. Rättsskrifning efter diktamen.

- Franska*, 4 timmar. Plötz' lärobok till tredje afdelningen. Verben avoir och être. Skrifning af de 12 första lektionerna i Plötz.
- Geografi*, 2 timmar. Kännedom om glob och karta. Grunddragen af Sveriges, Norges och Danmarks fysiska och politiska samt Europas fysiska geografi.
- Svensk historia*, 2 timmar. Forntiden och medeltiden till folkungaätten.
- Matematik*, 3 timmar. Aritmetik: De fyra räknesätten i hela tal. Hufvudräkning.
- Naturkunnighet*, 1 timme. Om människan och djuren muntligt meddeladt.
- Välskrifning*, 1 timme.
- Teckning*, 1 timme.
- Sång*, 1 timme.
- Handarbete*, 2 timmar.

Andra klassen.

- Kristendom*, 3 timmar. Biblisk historia: Senare hälften af nya testamentet. Katekes: Första hufvudstycket af Luthers lilla katekes med förklaringsstycken ur den större efter Hultkrantz' handledning.
- Modersmålet*, 4 timmar. Innanläsning i folkskolans läsebok med muntlig redogörelse för det lästa. Grammatik: Substantivens och adjektivens böjning. Rättskrifning efter diktamen.
- Franska*, 4 timmar. Plötz' lärobok från tredje till femte afdelningen. De regelbundna verbens konjugation. Skrifning till 41:sta lektionen i Plötz.
- Svensk historia*, 2 timmar. Repetition af första klassens kurs. Medeltiden till unionens upplösning.
- Geografi*, 2 timmar. Europas fysiska, Sveriges, Norges och Danmarks fysiska och politiska geografi utförligare.
- Matematik*, 3 timmar. Aritmetik: De fyra räknesätten i hela tal med blandade öfningsexempel. Reduktion af längdmått, vikt, mynt och tid. Hufvudräkning.
- Naturkunnighet*, 1 timme. Om djuren och växterna muntligt meddeladt.
- Välskrifning*, 1 timme.
- Teckning*, 1 timme.
- Sång*, 1 timme.
- Handarbete*, 2 timmar.

Tredje klassen.

- Kristendom*, 3 timmar. Biblisk historia: Första hälften af gamla testamentet. Katekes: Andra hufvudstycket af Luthers lilla katekes med förklaringsstycken ur den större efter Hultkrantz' handledning. Bibelspråk och psalmer.
- Modersmålet*, 4 timmar. Innanläsning med muntligt återgifvande af det lästa. Utanläsning af smärre skaldestycken. Grammatik:

- Om pronomen och regelbundna verb. Läran om den enkla satsens delar muntligt meddeladt. Rättskrifning efter diktamen med iakttagande af de allmännaste reglerna för interpunktion.
- Franska*, 4 timmar. Plötz' lärobok till 81:sta lektionen. Det allmännaste af läran om artikeln, substantivet och adjektivet efter Oldes språklära. De regelbundna verben i aktiv, passiv och reflexiv form. Skriföfningar efter Pauli, 1:sta häftet, 1:sta kursen från början till och med de neutrala verben.
- Tyska*, 4 timmar. Öfversättning: 17 stycken i Borgströms läsebok. Grammatik: 20 öfningar i Borgströms lärobok, hjälpverben, de svaga verben i aktiv och passiv form. Skrifning: de 15 första öfningarna i Borgströms lärobok.
- Geografi*, 2 timmar. Repetition af Sverige, Norge och Danmark. Ryssland, Tyskland, Österrike, Holland, Belgien och Britiska riket.
- Svensk historia*, 2 timmar. Medeltiden avslutad och repeterad från unionens början. Nyare tiden till och med Gustaf II Adolf.
- Matematik*, 3 timmar. Aritmetik: Decimalbråk med tillämpning på nya sorter.
- Naturkunnighet*, 2 timmar. Om djuren, växterna och jorden muntligt meddeladt.
- Välskrifning*, 2 timmar.
- Teckning*, 1 timme.
- Sång*, 1 timme.
- Handarbete*, 2 timmar.

Fjerde klassen.

- Kristendom*, 2 timmar. Biblisk historia: Senare hälften af gamla testamentet. Katekes: Tredje, fjerde och femte hufvudstyckena Psalmer.
- Modersmålet*, 4 timmar. Läsning af «Fänrik Ståls sägner». Grammatik: Från räkneorden till och med partiklarne. Om enkla och sammansatta sats. Rättstafningslära och skrifning efter diktamen, omväxlande med skriftligt återgifvande af förut genomgångna stycken.
- Franska*, 4 timmar. Öfversättning: «Rosa» af Mme de Pressensé från början till 6:te kap. Grammatik: Föregående årets kurs repeterad. Läran om artikeln, pronomen (utom de obestämda) och regelbundna verb. Skriföfningar efter Pauli, 1:sta häftet, 1:sta kursen till tilläggande pronomen.
- Tyska*, 4 timmar. Öfversättning: Borgströms läsebok från 11:te till 37:de stycket. Grammatik: Från 16:de till 41:sta öfningen i Borgströms lärobok. Föregående årets kurs repeterad. Skriföfningar efter Borgström från 16:de till 36:te öfningen.
- Geografi*, 2 timmar. Frankrike, Pyreneiska halfön, Schweiz, Italien och Balkanhalfön. Repetition af Sverige, Norge, Danmark, Ryssland, Tyskland och Österrike.

Svensk historia, 2 timmar. Nyare tiden till Karl XIII. Repetition af 3:dje klassens kurs.

Allmän historia, 2 timmar. Gamla tiden.

Matematik, 3 timmar. Aritmetik: De fyra räknesätten med nya sorter. Bråks allmänna egenskaper. Hufvudräkning. Geometri: Åskådningläran. Mätning af plana ytor.

Naturkunnighet, 2 timmar. Zoologi: Däggdjur, foglar, kräldjur, amfibier.

Välskrifning, 1 timme.

Teckning, 1 timme.

Sång, 2 timmar.

Handarbete, 1 timme.

Femte klassen.

Kristendom, 2 timmar. Biblisk historia: Nya testamentet (repetition). Katekes: Fjerde och femte hufvudstyckena, repetition af första. Bibelläsning i sammanhang med undervisningen i biblisk historia och katekes. Psalmer.

Modersmålet, 4 timmar. Läsning af Sundéns «Öfversigt af nordiska mytologierna och «Fritiofs saga». Grammatik: Form-, sats-, rättstafnings- och interpunktionsläran i förening med satsanalys. Rättskrifning efter diktamen, omvexlande med uppsatser öfver lättare ämnen.

Franska, 4 timmar. Öfversättning: «La maison blanche» af M:me de Pressensé från 3:dje till 11:te kap. I sammanhang härmed talöfningar, bestående i samtal öfver det lästa. Grammatik: Läran om obestämda pronomén och oregelbundna verb. Det öfriga af formläran repeteradt. Skriföfningar efter Pauli, 1:sta häftet, 2:dra kursen till obestämda pronomén.

Tyska, 3 timmar. Öfversättning: Borgströms läsebok från 23:dje stycket till slutet. Grammatik: Från 35:te öfningen till slutet af Borgströms lärobok. Föregående årets kurs repeterad. Skrifning, motsvarande det i grammatiken genomgångna.

Engelska, 3 timmar. Öfversättning: Moréns lärobok, 1:sta kursen, samt några stycken ur Sievers elementarbok. Grammatik: 4:de och 5:te afdelningarna af Sievers elementarbok. Föregående årets kurs repeterad. Skrifning efter Sievers, motsvarande det i grammatiken genomgångna.

Geografi, 2 timmar. Asien, Afrika, Amerika och Australien.

Svensk historia, 1 timme. Från Gustaf IV Adolf till närvarande tid. Repetition af forntiden och medeltiden.

Allmän historia, 2 timmar. Medeltiden. Repetition af gamla tiden.

Matematik, 3 timmar. Aritmetik: De fyra räknesätten med allmänna bråk. Hufvudräkning. Geometri: De 14 första satserna efter Wiemers lärobok.

Naturkunnighet, 2 timmar. Zoologi: Däggdjur, foglar, kräldjur, amfibier. Botanik: Växtens organer och utveckling, Linnés sexualsystem, några af Anderssons 20 planscher.

Teckning, 1 timme.

Sång, 2 timmar.

Handarbete, 1 timme.

Sjette klassen.

Kristendom, 2 timmar. Bibelkunskap: Kort öfversigt af bibelböckernas innehåll. Katekes: Repetition af Luthers lilla katekes med urval ur Lindbloms förklaring jemte bibliska exempel.

Modersmålet, 3 timmar. Literaturhistoria: Öfversigt af Sveriges literära odling från äldsta tider till och med Gustaf III:s tidevarf, hufvudsakligen med ledning af ett handskrifvet och för läroverket utarbetadt kompendium. Det tegnériska tidevarfvet fullständigare genomgång efter Claësons literaturhistoria. Literaturprof efter Sidenbladhs och Östergrens läsebok. Grammatik: Sundéns mindre lärobok i svensk grammatik avslutad och repeterad. Grammatisk analys af läsestycken, i synnerhet för inöfning af interpunktionsläran. En uppsats hvarje månad.

Franska, 5 timmar. Öfversättning: «Rosae» af M:me de Pressensé från 7:de till 21:te kap. «Histoire de la littérature française» till tredje perioden. I sammanhang härmed talöfningar, bestående i redogörelse för det lästa. Grammatik: 8:de kap. af Oldes språklära. En del af formläran repeterad. Skriföfningar efter Pauli, 1:sta häftet, 2:dra kursen, motsvarande det i grammatiken genomgångna. Skrifning efter diktamen.

Tyska, 3 timmar. Öfversättning: «Wilhelm Tell» af Schiller. Grammatik: Det viktigaste af syntaxen. Formläran repeterad. Skrifning efter Flach, motsvarande det i grammatiken genomgångna.

Engelska, 5 timmar. Öfversättning: Moréns läsebok 2:dra och 3:dje kurserna samt «The Alhambra» af W. Irving från sid. 12 till sid. 101. Grammatik: Syntaxen till adverbet. Föregående årets kurs repeterad. Talöfningar i sammanhang med grammatiklektionerna. Skrifning efter Herlén från syntaxens början till verbet samt några sammanhängande stycken. Skrifning efter diktamen.

Geografi, 1 timme. Repetition af Asien, Afrika och Australien, Italien, Spanien, Portugal och Balkanhalvön.

Svensk historia, 1 timme. Repetition från början till nutidens historia.

Allmän historia, 2 timmar. Repetition af gamla tidens och medeltidens historia.

Matematik, 2 timmar. Aritmetik: Enkel och sammansatt regula de tri. Geometri: Wiemers lärobok avslutad och repeterad.

Naturkunnighet, 2 timmar. Fysik: Mekanik, akustik, optik. Botanik: Repetition af Anderssons 20 planscher jemte kännedom om några naturliga växtfamiljer.

Teckning, 1 timme.

Sång, 2 timmar.

Handarbete, 1 timme.

Sjunde klassen.

- Kristendom*, 2 timmar. Lika och gemensamt med 6:te kl.
Modersmålet, 3 timmar. Lika och gemensamt med 6:te kl.
Franska, 5 timmar. Översättning: «Athalie» af Racine, «Histoire de la littérature française» till femte perioden. I sammanhang härmed talöfningar, bestående i redogörelse för det lästa. Grammatik: Oldes språklära avslutad och repeterad. Skrifning dels efter Klint, dels efter Pauli, 2:dra häftet. Skrifning efter diktamen.
Tyska, 3 timmar. Översättning: «Die Jungfrau von Orleans» af Schiller samt «Iphigenie» af Goethe, de två första akterna och hälften af den tredje. Grammatik: 2:dra kursen af syntaxen. Hela grammatiken repeterad. Skrifning efter Flach. Muntlig översättning från svenska till tyska.
Engelska, 5 timmar. Översättning: 4 berättelser ur «The Alhambra» af W. Irving, «A Christmas Carol» af Ch. Dickens, «The Paradise and The Peri» och «The Fire-worshippers» ur «Lalla Rookhe» af Th. Moore. Grammatik: Från adverbet till syntaxens slut. Hela grammatiken repeterad. Talöfningar i sammanhang med grammatiklektionerna. Skrifning efter Herlén och Löwenhielm. Skrifning efter diktamen. Muntlig översättning från svenska till engelska.
Geografi, 1 timme. Repetition af Sverige, Norge, Danmark, Ryssland, Tyskland, Österrike, Holland, Belgien, England och Frankrike.
Svensk historia, 1 timme. Lika och gemensamt med 6:te kl.
Allmän historia, 2 timmar. Lika och gemensamt med 6:te kl.
Matematik, 2 timmar. Aritmetik: Repetition af sammansatt regule de tri och den samma tillämpad på intresseräkning jemte enkla sifferequationer och problem. Geometri: Lika och gemensamt med 6:te kl.
Naturkunnighet, 2 timmar. Kemi: Oorganisk kemi. Zoologi: Menniskan och i sammanhang dermed något helsolära. Repetition af ryggradsdjuren.
Teckning, 1 timme.
Sång, 2 timmar.
Handarbete, 1 timme.

Sång.

Lägre afdelningen 1 timme.

Notläsning. Tonträfningsöfningar. Koralmelodier och enstämmiga sånger ur Cronhamns sånglära.

Högre afdelningen 2 timmar.

Tonträfningsöfningar i alla dur- och molltonarter. Enstämmig koralång. En- två- och trestämmiga sånger af Lundh, 1:sta häftet.

Utlemnande af något läroämne kan ega rum, när skal härtill förennas. Så hafva 2 lärjungar varit befriade från franska, 11 från tyska, 3 från engelska, 28 från geometri, 1 från naturlära och 40 från sång. Gymnastiken, hvars beivstande är frivilligt, har endast begagnats af 21 lärjungar från läroverkets lägre klasser.

Lärarinnor och Lärare.

Lärarinnor.

- Sofi Berg*, läroverkets föreståndarinna, har undervisat i franska (kl. I—VII) och svensk historia (kl. V) 24 timmar i veckan.
Julia Malmstedt, i kristendom (kl. IV o. V), svenska språket (kl. III—V), allmän historia (kl. IV o. V), teckning (kl. I—VII) och välskrifning (kl. I o. II) 26 timmar i veckan.
Anna Fröding, i engelska (kl. V—VII), tyska (kl. IV—VII) och välskrifning (kl. IV) 24 timmar i veckan.
Anna Tingberg, i naturkunnighet (kl. IV—VII), geografi (kl. IV—VII), tyska (kl. III), svenska (kl. I o. II) och handarbete (kl. VI o. VII) 26 timmar i veckan.
Anna Bratt, i kristendom (kl. I—III), matematik (kl. I—V), naturkunnighet (kl. I—III) och välskrifning (kl. III) 29 timmar i veckan.
Emilia Malmstedt, i historia (kl. I—IV), geografi (kl. I—III) och handarbete (kl. I—V) 22 timmar i veckan.
Mathilda Hardin leder undervisningen i förberedande klassen 21 timmar i veckan.
Laura Palm undervisar i gymnastik 3 timmar i veckan.

Lärare.

- Lektor A. G. Klingberg* undervisar i svenska (kl. VI o. VII) 3 timmar i veckan.
Doktor A. F. Kjellman i historia (kl. VI o. VII) 3 timmar i veckan.
Pastor N. F. Graflund i kristendom och matematik (kl. VI o. VII) 5 timmar i veckan.
Musikdirektör C. V. Rendahl i sång (kl. IV o. VII) 2 timmar i veckan.